

**Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií
pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár**

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor / gestori právneho predpisu: Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu / právnych predpisov: Zákon č. 359/2015 Z. z. o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon č. 359/2015 Z. z.“)

Lokalizácia: § 3 ods. 2 písm. c)

Účinnosť: 1.1.2020

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 54

Povinnosť vykazovania finančných účtov zo strany finančných agentov

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:
<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2016/859>
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=6019>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:

Podľa zákona č. 359/2015 Z. z. ustanovenie § 3 ods. 2 písm. c) zaraďuje finančných agentov, poradcov a ďalšie subjekty do kategórie investičných subjektov, ktoré majú povinnosť vykazovať vedenie finančných účtov. Tento predpis ich zaraďuje medzi finančné inštitúcie, čím ich podrobuje prísnej regulácii v oblasti vykazovania na účely správy daní, konkrétne podľa odporúčaní medzivládnej inštitúcie Financial Action Task Force (ďalej ako „FATF“). V dôsledku tejto regulácie sa finanční agenti, aj keď nevykonávajú činnosti typické pre investičné subjekty, ako napríklad obchodovanie s cennými papiermi alebo správu portfólia, stávajú povinnými subjektami pre vykazovanie na účely daní. To spôsobuje zvýšenú administratívnu záťaž, pretože sú povinní pravidelne reportovať informácie o vedení finančných účtov, aj keď ich primárna podnikateľská činnosť nezahŕňa správu investičných aktív. Pre finančných agentov a poradcov to znamená, že musia dodržiavať pravidlá, ktoré by za normálnych okolností platili pre tradičné investičné subjekty, čo zvyšuje ich náklady a administratívne povinnosti.

9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)

Finanční agenti, finanční poradcovia a viazaní finanční agenti sú povinní vykazovať vedenie finančných účtov na účely správy daní, aj keď nespĺňajú definičné znaky investičného subjektu podľa Common Reporting Standard vydanými OECD (ďalej len ako „CRS“) a Foreign Account Tax Compliance Act (ďalej len ako „FATCA“). Keďže títo agenti finančné účty nevedú a nemajú oprávnenie ich viesť, ich povinnosť vykazovať tieto účty je neefektívna. Napriek tomu, že už dva roky vykazujú nulové štatistiky, sú stále povinní dodržiavať túto požiadavku. Predmetom ex post hodnotenia by malo byť zhodnotenie, či finanční agenti, finanční poradcovia a viazaní finanční agenti skutočne potrebujú byť zahrnutí v režime automatickej výmeny informácií o finančných účtoch na účely správy daní, vzhľadom na ich nulové vykazovanie finančných účtov a fakt, že nevedú finančné účty. Preverenie možnosti úpravy definície (vyňatia viazaných finančných agentov z tejto povinnosti) v nadväznosti na zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov a zosúladenie používania pojmu finančný agent so zákonom č. 186/2009 Z. z.

9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:

Ex ante:

- Finanční poradcovia a finanční agenti boli zaradení do skupiny investičných subjektov vládny návrhom zákona o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v roku 2015.
Link na NR SR: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5680>
V sprievodnej dokumentácii k právnemu predpisu nebol identifikovaný žiadny vplyv na podnikateľské prostredie

Ex post:

- Samostatní finanční agenti, finanční poradcovia

9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):

Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie nebola vypracovaná z dôvodu, že hodnotená regulácia bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu / regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
54	Povinnosť vykazovania finančných účtov zo strany finančných agentov	§ 3 ods. 2 písm. c)	1.1.2020	Samostatní finanční agenti, finanční poradcovia	406	390 €	158 149 €	-	158 149 €

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: ▪ Ex ante náklady neboli kalkulované z dôvodu, že hodnotená regulácia bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.
Ex post náklady: ▪ Ex post náklady. Náklady boli kvantifikované pomocou kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia. Počty subjektov, ktoré vykonávali predmetnú administratívnu povinnosť, sú nasledovné: Samostatní finanční agenti: 399 Finanční poradcovia: 7 Podľa získaných dát od Asociácie finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov dotknuté subjekty tejto povinnosti venujú približne 2 pracovné dni (960 minút) každých 6 mesiacov. Vplyv tejto regulácie na kategóriu dotknutých subjektov je vo výške 158 149 €. Táto administratívna povinnosť zahŕňala kontrolu hlásení v databázach, vypracovanie a zaslanie výkazu.
9.2.2 Zdroj počtosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Zdrojom počtosti pre zistenie počtu dotknutých subjektov z predmetnej oblasti bolo webové sídlo Národnej banky Slovenska. Odkaz na internetovú stránku: https://subjekty.nbs.sk/?s=1120
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie v ex ante fáze nebola vypracovaná z dôvodu, že hodnotená regulácia bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu vznikol rozdiel medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) vo výške 158 149 €.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
Nepredpokladané náklady v ex ante fáze neboli identifikované.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:

GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Sekcia daňová a colná, Odbor priamych daní (ďalej ako „MF SR“ alebo „gestor“).

PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:

Cielené konzultácie:

Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):

Asociácia finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov,
37926152 (ďalej aj ako „AFISP“)

Zúčastnené subjekty:

Áno ☒ Nie ☐

Forma a termín vykonania konzultácií:

Oslovené subjekty:

AFISP

Forma:

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

Dátum vykonania:

7.10.2024

Verejné konzultácie:

Trvanie verejných konzultácií: od 3.9.2024 do 16.9.2024

Forma a termín vykonania konzultácií:

Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácií:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Zástupcovia AFISP uviedli, že súčasná právna úprava, ktorá vyžaduje od finančných agentov, finančných poradcov a viazaných finančných agentov vykazovanie finančných účtov na účely správy daní, sa javí ako neefektívna a bezvýznamná. Títo sprostredkovatelia finančných služieb nespĺňajú definičné kritériá investičného subjektu podľa medzinárodných noriem CRS a FACTA, keďže nevedú finančné účty ani nemajú právomoc spravovať finančné prostriedky svojich klientov. Napriek tomu sú povinní dodržiavať požiadavky na vykazovanie, čo je v praxi neopodstatnené, keďže ich štatistiky už roky vykazujú nulové hodnoty. Táto povinnosť predstavuje pre finančných agentov výrazné administratívne a finančné zaťaženie, ktoré neprináša žiadnu pridanú hodnotu ani pre nich, ani pre štát.

Podľa súčasného právneho rámca sa zdá, že slovenská legislatíva nesprávne rozšírila definíciu investičného subjektu tak, aby zahŕňala aj subjekty, ktoré podľa pravidiel CRS a FATCA nespĺňajú ani jeden z požadovaných definičných znakov. Sprostredkovatelia finančných služieb, ktorí nevedú finančné účty a nezabezpečujú správu finančných aktív, by preto nemali byť zahrnutí v tejto regulácii. Na medzinárodnej úrovni, napríklad v prípade zahraničných agentov a brokerov, tieto subjekty často vykonávajú investičné činnosti a správu portfólia, a preto sú správne klasifikované ako investičné subjekty. To však nie je prípad slovenských finančných agentov, ktorých činnosti nespočívajú v správe finančných aktív, ale iba v sprostredkovaní finančných produktov.

Tento problém vytvára bariéru pre podnikateľské subjekty v oblasti finančného sprostredkovania, keďže musia investovať čas a prostriedky do splnenia požiadaviek, ktoré pre nich nemajú význam.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu / regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plnenie cieľov regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Zástupcovia MF SR uviedli, že v rámci regulácie nejde o povinnosť vedenia finančných účtov, ale o oznamovaciu povinnosť finančných poradcov a sprostredkovateľov (ako subjekty spadajúce pod definíciu investičného subjektu podľa zákona č. 359/2015 Z. z.) ohľadom finančných účtov, ktorých držiteľmi sú nerezidenti Slovenskej republiky. Oznamovacia povinnosť v rámci zákona č. 359/2015 Z. z. je uložená finančným inštitúciám, ktorými sú aj investičné subjekty pri splnení určitých podmienok. Úpravy v zákone č. 359/2015 Z. z. vyplývajú z transpozície smernice EÚ č. 2014/107/EÚ (ďalej ako „DAC2“) a globálneho štandardu dohodnutého na úrovni OECD pre oblasť automatickej výmeny informácií o finančných účtoch (CRS). Dôvodom zavedenia automatickej výmeny informácií o finančných účtoch bol boj proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, ako aj zvýšenie daňovej transparentnosti. Informácie, ktoré získavajú daňové správy z tejto automatickej výmeny informácií, sa používajú na kontrolu plnenia daňových povinností.

Automatická výmena informácií na základe smernice DAC2 a globálneho štandardu CRS, ktorá je legislatívne upravená v zákone č. 359/2015 Z. z., sa prakticky uskutočňuje od roku 2017 a v súčasnosti si Slovenská republika vymieňa informácie o finančných účtoch s viac ako 100 štátmi na svete. Podľa štatistiky Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky v roku 2022 zaslala zmluvným partnerom viac ako 226 tis. záznamov o finančných účtoch nerezidentov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a prijala viac ako 769 tis. záznamov od zmluvných partnerov ohľadom

finančných účtov rezidentov SR v zahraničí. Informácie získané z výmeny informácií sú predmetom stotožňovania, kontroly plnenia daňových povinností a dodatočného zdanenia v prípade zistenia príjmov, ktoré neboli zdanené v súlade so zákonom č. 593/2003 Z. z. o dani z príjmov.

Legislatívna úprava v zákone č. 359/2015 Z. z. vo všeobecnosti plní vyššie uvedené ciele v oblasti boja proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Efekty výmeny informácií sa prejavujú aj v dodatočných príjmoch získaných na základe informácií z automatickej výmeny informácií o finančných účtoch. Je potrebné uviesť, že ciele regulácie sú naplnené predovšetkým vzhľadom na plnenie oznamovacích povinností zo strany finančných inštitúcií (bánk, poisťovní, obchodníkov s CP) a finanční agenti a finanční sprostredkovatelia zasielajú nulové oznámenia, keďže v oznamovaných obdobiach nevedú finančné účty.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia / zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy / zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Zástupcovia AFISP požadujú vyňatie finančných agentov z § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 359/2015 Z. z., čím by sa zrušila povinnosť vykazovania finančných účtov, ktoré nevedú a nemajú oprávnenie viesť, ani pre potenciálnych klientov. Argumentujú tým, že finanční agenti už roky vykazujú nulové štatistiky, čo svedčí o tom, že táto povinnosť nepredstavuje pridanú hodnotu. Navrhujú, aby sa táto povinnosť zrušila a aby sa zosúlادili definície finančného agenta s medzinárodnými štandardmi CRS a FATCA, čo by prispelo k zníženiu administratívneho zaťaženia týchto subjektov.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

K podnetu z podnikateľského prostredia na preverenie možnosti úpravy definície (vyňatia viazaných finančných agentov z oznamovacej povinnosti) MF SR už avizovalo v rámci konzultácií s podnikateľským prostredím (AFISP), že definícia investičného subjektu bude upravená v rámci novely zákona č. 359/2015 Z. z. nadväzne na implementáciu smernice 2023/2226 zo 17. októbra 2023, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní (ďalej ako „smernica DAC 8“). MF SR zastáva pozitívny postoj k podnetu najmä s ohľadom na skutočnosť, že finanční agenti nemajú oprávnenie viesť finančné účty nadväzne na zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v praxi ich nevedú, a preto nie je opodstatnené, aby mali oznamovaciu povinnosť, ktorá v ich prípade vyústi iba do nulových oznámení.

Gestor teda avizoval, že v blízkej dobe vykoná kroky v záujme vypustenia predmetnej regulácie pre finančných agentov zo zákona č. 359/2015 Z. z. v nadväznosti na implementáciu smernice DAC 8. Predpokladaný termín predloženia do pripomienkového procesu je november 2024.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu / regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Povinnosť finančných agentov, finančných poradcov a viazaných finančných agentov vykazovať vedenie finančných účtov na účely správy daní vyplýva zo zaradenia týchto subjektov do kategórie investičných subjektov podľa zákona č. 359/2015 Z. z. a spôsobuje neprimerané administratívne zaťaženie. Keďže tieto subjekty finančné účty nevedú a nemajú oprávnenie ich viesť, ide o neefektívne opatrenie, ktoré navyše nevytvára dodatočné príjmy pre štátny rozpočet. Počas dvoch rokov vykazovania nulových štatistík sa ukázalo, že finanční agenti a poradcovia sú nevhodnými subjektmi na zahrnutie do tohto režimu. Legislatíva by preto mala byť upravená tak, aby sa finanční agenti vyňali z tejto povinnosti, čím by sa znížilo administratívne zaťaženie týchto subjektov a zvýšila efektivita vykazovania.

Zástupcovia podnikateľského sektora odporúčajú vykonať zmeny v zákone č. 359/2015 Z. z., aby sa zohľadnili špecifiká činnosti finančných agentov a aby sa zosúladiła slovenská legislatíva s medzinárodnými štandardmi CRS a FATCA. Úprava by mala reflektovať, že títo agenti nevykonávajú činnosti typické pre investičné subjekty, a teda by nemali byť zahrnutí v režime automatickej výmeny informácií o finančných účtoch.

Zástupcovia Ministerstva financií Slovenskej republiky upresnili, že regulácia nevyžaduje vedenie finančných účtov, ale predstavuje oznamovaciu povinnosť pre finančných agentov a poradcov. Tieto povinnosti vyplývajú zo zákona č. 359/2015 Z. z., ktorý transponuje smernicu EÚ č. 2014/107/EÚ a globálne štandardy OECD na automatickú výmenu informácií o finančných účtoch, pričom cieľom je boj proti daňovým únikom a zvýšenie daňovej transparentnosti. Od roku 2017 si Slovenská republika aktívne vymieňa informácie s vyše 100 štátmi, pričom v roku 2022 zaslala a prijala značný objem záznamov o finančných účtoch. Legislatívna úprava napomáha vymáhaniu daňových povinností, avšak finanční agenti a sprostredkovatelia často zasielajú nulové oznámenia, keďže v skutočnosti nevedú finančné účty, čo naznačuje potrebu prehodnotiť ich zahrnutie do tejto regulácie.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Z pohľadu Ministerstva hospodárstva SR (ďalej ako „MH SR“) je navrhované vyňatie finančných agentov z § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 359/2015 Z. z. o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní relevantným riešením, ktoré by mohlo zlepšiť podnikateľské prostredie. Argumentácia zástupcov AFISP, ktorá poukazuje na nulové štatistiky vykazovania týchto subjektov za posledné roky, zdôrazňuje neefektívnosť a bezvýznamnosť súčasnej povinnosti, ktorá sa týka vykazovania finančných účtov, ktoré finanční agenti ani nevedú, ani nemajú oprávnenie viesť.

Navrhovaná zmena by zároveň znamenala zosúladenie definície finančného agenta s medzinárodnými štandardmi, ako sú CRS a FATCA, čo by viedlo k zníženiu administratívneho zaťaženia týchto subjektov a k potenciálnej úspore nákladov vo výške 158 149 €. MH SR podporuje postoj MF SR, ktorý sa týka vypustenia predmetnej povinnosti finančných agentov v rámci plánovanej novely zákona č. 359/2015 Z. z., ktorá súvisí s transpozíciou smernice DAC8. Predpokladaný termín predloženia novely je november 2024.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

- ☐ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☒ zrušiť reguláciu bez náhrady
- ☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.5 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov / ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky sa s vyššie uvedenými závermi stotožnilo a vyjadruje pozitívny postoj k deklarovanému zámeru MF SR zrušiť povinnosť vedenia finančných účtov vyňatím finančných agentov z kategórie investičných subjektov zo zákona č. 359/2015 Z. z. automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor právneho predpisu nemal pripomienky k procesu ex post hodnotenia.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor právneho predpisu sa k obsahu stanoviska spracovateľa nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia